

Міністерство освіти і науки України

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор

_____ Н. М. Іщенко

„___” _____ 20__ р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

назва

статус дисципліни нормативна

нормативна чи вибіркова

для спеціальності 6.020303 Філологія

шифр, назва

спеціалізація англійська мова

АВТОР ПРОГРАМИ:

ст. викладач, канд. філол. наук

кафедра англійської філології

Корнева Світлана Євгеніївна

„___” _____ 20__ р.

Миколаїв 2017

Лист погодження робочої програми

Робочу програму схвалено:

на засіданні кафедри _____ англійської філології _____

назва кафедри, за якою закріплена дисципліна

Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Старшова О.О.)

Підпис

ПІБ

на засіданні випускової кафедри _____ англійської філології _____

назва кафедри

Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Старшова О.О.)

Підпис

ПІБ

на засіданні методичної ради факультету _____ Інституту філології _____

назва факультету, за яким закріплена дисципліна

Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Голова _____ (Пронкевич О.В.)

Підпис

ПІБ

на засіданні методичної ради факультету _____ Інституту філології _____

назва факультету спеціальності, для якої викладається дисципліна

Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Голова _____ (Пронкевич О.В.)

Підпис

ПІБ

Робочу програму погоджено за формами навчання:

Денна форма навчання:

Декан факультету (Директор інституту) _____ Пронкевич О.В. _____

Назва, підпис, дата

Денно-вечірня, заочна форма навчання:

Декан факультету (Директор інституту) _____

Назва, підпис, дата

Начальник навчально-
методичного відділу

_____ 20__ р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки	Нормативна	
Розділів – 4	Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.04 германські мови та літератури (переклад включно) – англійська	Рік підготовки:	
Тем – 14 (денна); 6 (заочна)		2017-2018-й	2017-2018-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	Триместр
Загальна кількість годин – 90		8-й	10-11-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <u>аудиторних</u> – 3 год. <u>самостійної роботи студента</u> – 4,5 год. для заочної форми навчання: <u>аудиторних</u> – 3 год. (10-й триместр), 2 год. (11-й триместр) <u>самостійної роботи студента</u> – 20 год.		Лекції	
	18 год.	6 год.	
	Практичні, семінарські		
	18 год.	4 год.	
	Лабораторні		
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
54 год.	80 год.		
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен			
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

1. Концепція викладання дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія англійської мови» є важливим компонентом загальнофілологічної підготовки майбутнього фахівця в галузі англійської філології і перекладу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія англійської мови» є ознайомлення студентів з історичним розвитком англійської мови.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомити студентів з основними етапами історичного розвитку англійської мови як цілісної системи, в історичному та соціокультурному контексті;
- ознайомити студентів з загальними закономірностями розвитку англійської мови;
- сформувати у студентів розуміння єдності, взаємозв'язку та взаємозумовленості історичних змін англійської мови, бачення еволюції мови у цілісній перспективі, зумовленій як суто мовними так і екстралінгвістичними чинниками;
- допомогти студентам зрозуміти причини специфіки сучасної англійської мови та тенденцій її розвитку.

У результаті вивчення цієї навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- основні факти, поняття, реалії, чинники та тенденції процесу розвитку англійської мови.

Вміти:

- диференціювати екстра- та інтралінгвістичні фактори розвитку мови;
- характеризувати основні специфічні риси англійської мови різних періодів;
- пояснювати сучасні мовні факти з точки зору їхнього діахронного розвитку;
- визначати ступінь впливу соціокультурних факторів на стан мови в різних періодах її розвитку.

Знання та вміння, отримані студентом під час вивчення цієї навчальної дисципліни, використовуються в подальшому при вивченні інших дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою, а саме: «Лексикології», «Теоретичної граматики», «Теоретичної фонетики», «Стилістики», «Теоретичної лінгвістики», «Теорії мовної комунікації».

2. Витяг з навчального плану спеціальності

Денна форма навчання

Форма навчання	Курс	Семестр	Всього годин	В тому числі						Форма підсумкового контролю	
				аудиторних				самостійна робота студента		екзамен	залік
				лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	семестрова робота по дисципліні	курсорова робота (проект)*		
денна	4	8	90	18	18	0	0	54	0	+	-

Заочна форма навчання

Форма навчання	Курс	Триместр	Всього годин (обсяг роботи)	В тому числі						Форма підсумкового контролю	
				аудиторних				самостійна робота студента		екзамен	залік
				лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	триместрова робота по дисципліні	курсорова робота (проект)*		
заочна	4	10, 11	90	6	4	0	0	80	0	+	-

3. Зміст навчальної дисципліни – тематичні плани дисципліни

Денна форма навчання

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин			Форми контролю
			Аудиторні		Самостійна робота студента	
			лекційні	семінарські		
1	Розділ 1. Давньоанглійська мова.	20	4	4	12	
2	Тема 1. Період давньоанглійської мови.	6	1	1	4	Усне опитування
3	Тема 2. Особливості давньоанглійської мови.	7	2	1	4	Усне опитування
4	Тема 3. Давньоанглійські звуки та синтаксис.	7	1	2	4	Усне опитування
5	Розділ 2. Середньоанглійська мова.	16	4	4	8	
6	Тема 4. Загальна характеристика середньоанглійської мови.	8	2	2	4	Усне опитування
7	Тема 5. Морфологія та синтаксис середньоанглійської мови.	8	2	2	4	Усне опитування
8	Розділ 3. Сучасна англійська мова.	38	7	7	24	
9	Тема 6. Період ранньої сучасної англійської мови.	6	1	1	4	Усне опитування
10	Тема 7. Рання сучасна англійська мова: морфологія та синтаксис.	7	1	2	4	Усне опитування
11	Тема 8. Рання сучасна англійська мова: головні досягнення.	6	1	1	4	Усне опитування
12	Тема 9. Період пізньої сучасної англійської мови.	7	2	1	4	Усне опитування
13	Тема 10. Англійська мова 18-го століття: головні досягнення.	6	1	1	4	Усне опитування
14	Тема 11. Англійська мова з 19-го століття.	6	1	1	4	Усне опитування
15	Розділ 4. Варіанти англійської мови у світі.	16	3	3	10	
16	Тема 12. Англійська мова в Сполучених Штатах Америки.	6	1	1	4	Усне опитування
17	Тема 13. Англійська мова у світі.	6	1	1	4	Усне опитування
18	Тема 14. Постійна змінюваність англійської мови.	4	1	1	2	Усне опитування
	ВСЬОГО	90	18	18	54	

Заочна форма навчання

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин			Форми контролю
			Аудиторні		Самостійна робота студента	
			лекційні	семінарські		
1	Розділ 1. Давньоанглійська мова.	22	1	1	20	
2	Тема 1. Період давньоанглійської мови. Особливості давньоанглійської мови. Давньоанглійські звуки та синтаксис.	22	1	1	20	Усне опитування
3	Розділ 2. Середньоанглійська мова.	21,5	1	0,5	20	
4	Тема 2. Загальна характеристика середньоанглійської мови. Морфологія та синтаксис середньоанглійської мови.	21,5	1	0,5	20	Усне опитування
5	Розділ 3. Сучасна англійська мова.	25	3	2	20	
6	Тема 3. Період ранньої сучасної англійської мови. Рання сучасна англійська мова: морфологія та синтаксис. Рання сучасна англійська мова: головні досягнення.	7	1	1	5	Усне опитування
7	Тема 4. Період пізньої сучасної англійської мови.	6,5	1	0,5	5	Усне опитування
8	Тема 5. Англійська мова 18-го століття: головні досягнення. Англійська мова з 19-го століття.	11,5	1	0,5	10	Усне опитування
9	Розділ 4. Варіанти англійської мови у світі.	21,5	1	0,5	20	
10	Тема 6. Англійська мова в Сполучених Штатах Америки. Англійська мова у світі. Постійна змінюваність англійської мови.	21,5	1	0,5	20	Усне опитування
ВСЬОГО		90	6	4	80	

4. Аудиторна робота

Денна форма навчання

Лекції

Розділ 1. Давньоанглійська мова.

Тема 1. Період давньоанглійської мови.

Мови в Англії до англійської. Романізація британського острова. Англосаксонська цивілізація. Діалекти давньоанглійської мови. Походження назв «England» та «English». Вплив римлян, кельтів та вікінгів на розвиток давньоанглійської мови.

Тема 2. Особливості давньоанглійської мови.

Рунічний алфавіт. Давньоанглійський алфавіт. Орфографія, вимова, лексика та граматика давньоанглійської мови. Частина мови в давньоанглійській мові: іменник, прикметник, займенник, означений артикль, дієслово.

Тема 3. Давньоанглійські звуки та синтаксис.

Голосні звуки. Діграфи. Діфтонги. Приголосні. Довжина складу. Наголос. Порядок слів у реченнях давньоанглійської мови.

Розділ 2. Середньоанглійська мова.

Тема 4. Загальна характеристика середньоанглійської мови.

Три періоди середньоанглійської мови. Норманське завоювання. Вплив французької мови на середньоанглійську. Середньоанглійська мова після норманів. Діалекти в період середньоанглійської мови.

Тема 5. Морфологія та синтаксис середньоанглійської мови.

Морфологія середньоанглійської мови: іменник, означений та неозначений артиклі, прикметник, займенник, прислівник, дієслово. Синтаксис середньоанглійської мови: порядок слів у реченні, іменникові фрази, питальні речення, заперечні речення.

Розділ 3. Сучасна англійська мова.

Тема 6. Період ранньої сучасної англійської мови.

Головні розробки 15-го століття. Велике зміщення голосних. Англійське Відродження. Друкування та стандартизація. Біблія. Перші друковані англійські словники та граматики.

Тема 7. Рання сучасна англійська мова: морфологія та синтаксис.

Морфологія ранньої сучасної англійської мови: іменник, означений та неозначений артиклі, прикметник, займенник, прислівник, дієслово. Синтаксис ранньої сучасної англійської мови: порядок слів у реченні, дієслівні фрази, обставина.

Тема 8. Рання сучасна англійська мова: головні досягнення.

Пошуки стабільності для англійської мови. Впровадження стандартів пунктуації. Уніфікація наголошених складів. Науковий підхід до вирішення питання хаотичного вживання англійської мови. Перший синонімічний словник. Мова Шекспіра.

Тема 9. Період пізньої сучасної англійської мови.

Словник Джонсона. Нормативні традиції. Вплив робіт Шерідана та Волкера на подальшу вимову англійських слів.

Тема 10. Англійська мова 18-го століття: головні досягнення.

Вік письмового листування. Англійська вимова. Розвиток подовженої форми дієслів. Подовжена форма дієслів пасивного стану. Семантичні зміни в значеннях слів.

Тема 11. Англійська мова з 19-го століття.

Мова науки. Мови Дікенса та інших романістів. Зростання сучасної англійської мови. Оксфордський словник англійської мови. Англійська мова в ХХ столітті. Сучасний стан англійської мови.

Розділ 4. Варіанти англійської мови у світі.

Тема 12. Англійська мова в Сполучених Штатах Америки.

Заселення Америки. Архаїчні особливості американського варіанту англійської мови. Зміни в словниковому складі американського варіанту англійської мови. Ноа Вебстер та американська мова. Американський варіант англійської мови на сучасному етапі. Афро-американський варіант англійської мови.

Тема 13. Англійська мова у світі.

Колонізація та Британська Імперія. Розповсюдження англійської мови в Британських колоніях: Індія, Австралія, Нова Зеландія, Південна, Східна та Західна Африка, Південно-Східна Азія.

Тема 14. Постійна змінюваність англійської мови.

Діалектна диференціація. Відкриття Санскриту. Індоевропейська мовна сім'я. Закон Гріма. Головні відкриття ХХ століття в дослідженні англійської мови.

Семінарські заняття

Розділ 1. Давньоанглійська мова.

Тема 1. Період давньоанглійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The Periods in the History of English.
2. The Languages in England before English.
3. Romanization of the British Island.

Питання для контролю:

1. Runic Alphabet.
2. Old English Alphabet.
3. Spelling and Pronunciation in Old English.
4. The Old English Lexicon.

Тема 2. Особливості давньоанглійської мови.

1. Anglo-Saxon Civilization.
2. The Dialects of Old English.
3. The Names “England” and “English.”
4. Borrowing and Influence of Romans (Latin).
5. Borrowing and Influence of Celts (Celtic).
6. Borrowing and Influence of Danes (Scandinavian).

Питання для контролю:

1. The Old English Grammar: the Noun, the Adjective.
2. The Old English Grammar: the Definite Article, the Pronoun, the Verb.

Тема 3. Давньоанглійські звуки та синтаксис.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Old English simple vowels.
2. Old English diphthongs.
3. Old English consonants.
4. Old English accentuation.
5. Old English word order.

Питання для контролю:

1. Old English manuscripts.
2. Bede's Ecclesiastical History.
3. Beowulf – heroic poem.

Розділ 2. Середньоанглійська мова.

Тема 4. Загальна характеристика середньоанглійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Periods of the Middle English language.
2. Norman Conquest.

3. French Influence: New Word Formation (Compounding, Affixation).
4. Middle English After the Normans.

Питання для контролю:

1. The Middle English Corpus.

Тема 5. Морфологія та синтаксис середньоанглійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Middle English Sounds: Spelling and Pronunciation.
2. Resurgence of English.
3. Dialects of Middle English.
4. Middle English Morphology.
5. Middle English Syntax.

Питання для контролю:

1. Chaucer's poetic and narrative achievements.

Розділ 3. Сучасна англійська мова.

Тема 6. Період ранньої сучасної англійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Main developments of the 15th century. Great Vowel Shift.
2. The English Renaissance. Printing press and standardization.
3. The Bible. Dictionaries and grammars.

Питання для контролю:

1. Academy issues: the search for stability.
2. The scientific approach in the Early Modern English period.

Тема 7. Рання сучасна англійська мова: морфологія та синтаксис.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Early Modern English: nouns, adjectives, pronouns.
2. Early Modern English: verbs.
3. Early Modern English: prepositions.
4. Syntax: verb phrases, word order.
5. Early Modern English lexicon and semantics.
6. Early Modern English dialects.
7. Early Modern English punctuation. Stress shifts in Early Modern English.

Питання для контролю:

1. The first synonym dictionary: "A Table Alphabeticall".

Тема 8. Рання сучасна англійська мова: головні досягнення.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. William Shakespeare: Drama.
2. William Shakespeare: Poetry.
3. William Shakespeare: Sense.

Питання для контролю:

1. William Shakespeare: Pronunciation, Lexicon, Grammar.

Тема 9. Період пізньої сучасної англійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The Transition from Early Modern English to Late Modern English.
2. Changes in Standard English.

Питання для контролю:

1. The rise of prescriptive grammar.

Тема 10. Англійська мова 18-го століття: головні досягнення.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Dictionaries in the 18th century: Samuel Johnson's Dictionary.

2. Development of Progressive Verb Forms.

Питання для контролю:

1. The English language of science in the 18th century

Тема 11. Англійська мова з 19-го століття.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The origin of the Oxford English Dictionary.

2. 19th century English language developments.

Питання для контролю:

1. English in the 20th century.

2. The English language in the present day.

Розділ 4. Варіанти англійської мови у світі.

Тема 12. Англійська мова в Сполучених Штатах Америки.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The Settlement of America.

2. Archaic features in American English.

3. Changes in the American English vocabulary.

4. Noah Webster and an American language.

Питання для контролю:

1. American English of today.

2. "Patois" and African-American English (Black English vernacular).

Тема 13. Англійська мова у світі.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Colonialism and the British Empire.

2. English in Canada, Australia, and New Zealand.

Питання для контролю:

1. English in Africa, Asia and in the South Pacific Islands.

Тема 14. Постійна змінюваність англійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Language Constantly Changing.

2. Dialectal Differentiation.

3. The Discovery of Sanskrit. Grimm's Law.

Питання для контролю:

1. The Indo-European Family: Indian. Iranian. Armenian. Hellenic. Albanian. Italic. Balto-Slavic. Germanic. Celtic.

2. Twentieth-century Discoveries.

3. The Home of the Indo-Europeans.

Заочна форма навчання

Лекції

Розділ 1. Давньоанглійська мова.

Тема 1. Період давньоанглійської мови. Особливості давньоанглійської мови. Давньоанглійські звуки та синтаксис.

Англо-саксонська цивілізація. Діалекти давньоанглійської мови. Походження назв «England» та «English». Вплив римлян, кельтів та вікінгів на розвиток давньоанглійської мови. Рунічний алфавіт. Давньоанглійський алфавіт. Орфографія, лексика та граматики давньоанглійської мови. Частини мови в давньоанглійській мові: іменник, прикметник, займенник, означений артикль, дієслово. Голосні звуки. Приголосні. Порядок слів у реченнях давньоанглійської мови.

Розділ 2. Середньоанглійська мова.

Тема 2. Загальна характеристика середньоанглійської мови. Морфологія та синтаксис середньоанглійської мови.

Три періоди середньоанглійської мови. Діалекти в період середньоанглійської мови. Морфологія середньоанглійської мови: іменник, означений та неозначений артиклі, прикметник, займенник, прислівник, дієслово. Синтаксис середньоанглійської мови: порядок слів у реченні, іменникові фрази, питальні речення, заперечні речення.

Розділ 3. Сучасна англійська мова.

Тема 3. Період ранньої сучасної англійської мови. Рання сучасна англійська мова: морфологія та синтаксис. Рання сучасна англійська мова: головні досягнення.

Головні розробки 15-го століття. Велике зміщення голосних. Англійське Відродження. Друкування та стандартизація. Біблія. Перші друковані англійські словники та граматики. Морфологія ранньої сучасної англійської мови: іменник, означений та неозначений артиклі, прикметник, займенник, прислівник, дієслово. Синтаксис ранньої сучасної англійської мови: порядок слів у реченні, дієслівні фрази, обставина. Впровадження стандартів пунктуації. Уніфікація наголошених складів. Науковий підхід до вирішення питання хаотичного вживання англійської мови. Перший синонімічний словник. Мова Шекспіра.

Тема 4. Період пізньої сучасної англійської мови.

Словник Джонсона. Нормативні традиції. Вплив робіт Шерідана та Волкера на подальшу вимову англійських слів.

Тема 5. Англійська мова 18-го століття: головні досягнення. Англійська мова з 19-го століття.

Вік письмового листування. Англійська вимова. Розвиток подовженої форми дієслів. Подовжена форма дієслів пасивного стану. Семантичні зміни в значеннях слів. Мова науки. Мови Дікенса та інших романістів. Зростання сучасної англійської мови. Оксфордський словник англійської мови. Англійська мова в ХХ столітті. Сучасний стан англійської мови.

Розділ 4. Варіанти англійської мови у світі.

Тема 6. Англійська мова в Сполучених Штатах Америки. Англійська мова у світі. Постійна змінюваність англійської мови.

Заселення Америки. Архаїчні особливості американського варіанту англійської мови. Зміни в словниковому складі американського варіанту англійської мови. Ноа Вебстер та американська мова. Американський варіант англійської мови на сучасному етапі. Афро-американський варіант англійської мови. Розповсюдження англійської мови в Британських колоніях: Індія, Австралія, Нова Зеландія, Південна,

Східна та Західна Африка, Південно-Східна Азія. Діалектна диференціація. Відкриття Санскриту. Індоевропейська мовна сім'я. Закон Гріма. Головні відкриття ХХ століття в дослідженні англійської мови.

Семинарські заняття

Розділ 1. Давньоанглійська мова.

Тема 1. Період давньоанглійської мови. Особливості давньоанглійської мови. Давньоанглійські звуки та синтаксис.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The Periods in the History of English. The Languages in England before English.
2. Romanization of the British Island. The Names "England" and "English."
3. Borrowing and Influence of Romans (Latin), Celts (Celtic), Danes (Scandinavian).
4. Old English simple vowels, diphthongs, consonants.
5. Old English accentuation.
6. Old English word order.

Питання для контролю:

1. Runic Alphabet. Old English Alphabet.
2. Spelling and Pronunciation in Old English. The Old English Lexicon.
3. The Old English Grammar: the Noun, the Adjective, the Definite Article, the Pronoun, the Verb.
4. Old English manuscripts. Bede's Ecclesiastical History. Beowulf – heroic poem.

Розділ 2. Середньоанглійська мова.

Тема 2. Загальна характеристика середньоанглійської мови. Морфологія та синтаксис середньоанглійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Periods of the Middle English language. Norman Conquest.
2. French Influence: New Word Formation (Compounding, Affixation).
3. Middle English After the Normans.
4. Middle English Sounds: Spelling and Pronunciation.
5. Resurgence of English. Dialects of Middle English.
6. Middle English Morphology. Middle English Syntax.

Питання для контролю:

1. The Middle English Corpus.
2. Chaucer's poetic and narrative achievements.

Розділ 3. Сучасна англійська мова.

Тема 3. Період ранньої сучасної англійської мови. Рання сучасна англійська мова: морфологія та синтаксис. Рання сучасна англійська мова: головні досягнення.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Main developments of the 15th century. Great Vowel Shift.
2. The English Renaissance. Printing press and standardization.
3. The Bible. Dictionaries and grammars.
4. Early Modern English: nouns, adjectives, pronouns, verbs, prepositions.
5. Syntax: verb phrases, word order.
6. William Shakespeare: Drama. Poetry. Sense.

Питання для контролю:

1. Academy issues: the search for stability.
2. The scientific approach in the Early Modern English period.
3. Early Modern English lexicon and semantics.
4. Early Modern English dialects.
5. Early Modern English punctuation. Stress shifts in Early Modern English.
6. The first synonym dictionary: "A Table Alphabetical".
7. William Shakespeare: Pronunciation, Lexicon, Grammar.

Тема 4. Період пізньої сучасної англійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The Transition from Early Modern English to Late Modern English.
2. Changes in Standard English.

Питання для контролю:

1. The rise of prescriptive grammar.

Тема 5. Англійська мова 18-го століття: головні досягнення. Англійська мова з 19-го століття.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. Dictionaries in the 18th century: Samuel Johnson's Dictionary.
2. Development of Progressive Verb Forms.
3. The origin of the Oxford English Dictionary.
4. 19th century English language developments.

Питання для контролю:

1. The English language of science in the 18th century
2. English in the 20th century.
3. The English language in the present day.

Розділ 4. Варіанти англійської мови у світі.

Тема 6. Англійська мова в Сполучених Штатах Америки. Англійська мова у світі. Постійна змінюваність англійської мови.

Питання, що виносяться на обговорення на семінар:

1. The Settlement of America. Archaic features in American English.
2. Changes in the American English vocabulary.
3. Noah Webster and an American language.
4. Colonialism and the British Empire.
5. English in Canada, Australia, and New Zealand.
6. Language Constantly Changing. Dialectal Differentiation.
7. The Discovery of Sanskrit. Grimm's Law.

Питання для контролю:

1. American English of today.
2. "Patois" and African-American English (Black English vernacular).
3. English in Africa, Asia and in the South Pacific Islands.
4. Twentieth-century Discoveries. The Home of the Indo-Europeans.

5. Самостійна робота

Для самостійного опрацювання пропонується наступний перелік тем:

1. Германські мови.

2. Англійська мова давнього періоду.
3. Розвиток національної літературної мови з XI століття по теперішній час.
4. Зміни в словниковому складі англійської мови. Структура іншомовного впливу на розвиток словникового складу англійської мови.
5. Розвиток фонетичної системи англійської мови з XI століття по теперішній час.
6. Зміни в граматичній системі англійської мови.
7. Соціальні та місцеві діалекти сучасної англійської мови. Англійська мова в США, Канаді, Австралії та Новій Зеландії.
8. Зміни в словниковому складі англійської мови. Скандинавські та романські запозичення.
9. Запозичення з інших мов в історії англійської мови.
10. Розвиток системи голосних з XI століття по теперішній час.
11. Розвиток системи приголосних з XI століття по теперішній час.
12. Розвиток системи англійського іменника.
13. Розвиток системи займенників та прикметників.
14. Розвиток системи англійського дієслова.
15. Розвиток аналітичних форм дієслова.

Для перевірки матеріалу, що винесений на самостійне опрацювання студентам запропоновано обрати одну із зазначених тем та приготувати розгорнуту доповідь. Максимальна кількість балів за повне розкриття теми – 10.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни _____ Історія англійської мови _____
назва дисципліни

Денна форма навчання

кількість годин СРС згідно з навчальним планом _____ 54 _____

Види самостійної роботи	Трудо- місткість (годин)*	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>
Денна форма навчання				
_____ 8 _____ семестр <small>номер семестру</small>				
І. О б о в ' я з к о в і				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
Опрацювання та підготовка тем розділу 1. Давньоанглійська мова.	12	Перше-друге семінарське заняття	Усне опитування	10
Опрацювання та підготовка тем розділу 2. Середньоанглійська мова.	8	Третє семінарське заняття	Усне опитування	10
Опрацювання та підготовка тем розділу 3. Сучасна	24	Четверте-восьме	Усне опитування	20

англійська мова.		семінарське заняття		
Опрацювання та підготовка тем розділу 4. Варіанти англійської мови у світі.	10	Дев'яте семінарське заняття	Усне опитування	10
Разом балів за обов'язкові види СРСР				50
II. Вибіркові				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Підготовка доповіді на одну із запропонованих тем	-	Протягом семестру	Презентація	10
Разом балів за вибіркові види СРСР				10
Всього балів за СРС у <u>8</u> семестрі				60

Заочна форма навчання

кількість годин СРС згідно з навчальним планом 80

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)*	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
1.	2.	3.	4.	5.
Заочна форма навчання				
<u>10, 11</u> триместр				
номер триместру				
I. Обов'язкові				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
Опрацювання та підготовка тем розділу 1. Давньоанглійська мова.	20	Перше семінарське заняття	Усне опитування, контрольна робота	10
Опрацювання та підготовка тем розділу 2. Середньоанглійська мова.	20	Перше семінарське заняття	Усне опитування, контрольна робота	10
Опрацювання та підготовка тем розділу 3. Сучасна англійська мова.	20	Друге семінарське заняття	Усне опитування, контрольна робота	20
Опрацювання та підготовка тем розділу 4. Варіанти англійської мови у світі.	20	Друге семінарське заняття	Усне опитування, контрольна робота	10
Разом балів за обов'язкові види СРСР				50
II. Вибіркові				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Підготовка реферату на одну із запропонованих тем	-	Протягом триместру	Реферат	10
Разом балів за вибіркові види СРСР				10
Всього балів за СРС у <u>11</u> триместрі				60

6. Питання для самоконтролю

1. The Languages in England before English.
2. The Latin Language in Britain in the 5-7th Centuries.
3. Anglo-Saxon Civilization. The Origin and Position of English.
4. The Dialects of Old English.
5. Characteristics of Old English. The Noun.
6. Characteristics of Old English. The Adjective.
7. Characteristics of Old English. The Definite Article.
8. Characteristics of Old English. The Personal Pronoun.
9. Characteristics of Old English. The Verb.
10. Old English Vowels. Old English Consonants.
11. Old English Diphthongs. Old English Digraphs.
12. The Resourcefulness of the Old English Vocabulary.
13. Self-explaining Compounds in the Old English Vocabulary.
14. Prefixes and Suffixes in Old English. Old English Syntax.
15. Old English Literature. The Celtic Influence on the Old English Vocabulary.
16. Celtic Place-Names and Other Loanwords. Three Latin Influences on Old English.
17. The Earlier Influence of Christianity on the Old English Vocabulary.
18. The Scandinavian Influence on the Old English Vocabulary: The Viking Age.
19. The Earliest Borrowing in Old English.
20. The Relation of Borrowed and Native Words in Old English.
21. Scandinavian Influence outside the Standard Speech. Effect on Grammar and Syntax.
22. The Norman Conquest. The Use of French by the Upper Class.
23. Circumstances Promoting the Continued Use of French by the English upper class.
24. The Attitude toward English in 11th Century.
25. The Diffusion of French and English in the Middle English Period.
26. Changing Conditions after 1200. Separation of the French and English Nobility.
27. English and French in the Thirteenth Century.
28. Provincial Character of French in England in the Middle English Period.
29. General Adoption of English in the Fourteenth Century.
30. English in the Schools in the Middle English Period.
31. Increasing Ignorance of French by the English people in the Fifteenth Century.
32. French as a Language of Culture and Fashion in the Middle English Period.
33. The Use of English in Writing in the Middle English Period.
34. Middle English Literature. Middle English as a Period of Great Change.
35. Decay of Inflectional Endings in Middle English.
36. Characteristics of Middle English. The Noun. Loss of Grammatical Gender.
37. Characteristics of Middle English. The Adjective.
38. Characteristics of Middle English. The Personal Pronoun.
39. Characteristics of Middle English. The Verb.
40. Characteristics of Middle English. The Article.
41. Characteristics of Middle English. Assimilation.
42. Middle English Vowels. Middle English Consonants. Middle English Diphthongs.
43. Middle English Syntax. French Influence on the Middle English Vocabulary.

44. The Middle English Vocabulary. Governmental and Administrative Words. Ecclesiastical Words.
45. The Middle English Vocabulary. Law. Army and Navy.
46. The Middle English Vocabulary. Fashion, Meals, and Social Life. Art, Learning, Medicine.
47. Anglo-Norman and Central French in Middle English.
48. Popular and Literary Borrowings in the Middle English Period.
49. Curtailment of Old English Processes of Derivation. Prefixes. Suffixes.
50. Words from the Low Countries in Middle English.
51. Dialectal Diversity of Middle English. The Middle English Dialects.
52. The Importance of London English in the Middle English Period.
53. The Spread of the London Standard in the Middle English Period.
54. Changing Conditions in English in the Modern Period.
55. Effect upon Grammar and Vocabulary in the Early Modern English Period.
56. The Problem of Orthography in the Early Modern English Period.
57. Inkhorn Terms in Early Modern English.
58. The Opposition to Inkhorn Terms in the Early Modern English Period.
59. Adaptation in the Early Modern English Period.
60. Rejected Words in the Early Modern English Period.
61. Words from the Romance Languages in the Early Modern English Period.
62. The Method of Introducing New Words in the Early Modern English Period.
63. Enrichment from Native Sources in the Early Modern English Period.
64. Methods of Interpreting the New Words in the Early Modern English Period.
65. Vocabulary in the Early Modern English Period.
66. The Movement Illustrated in Shakespeare. Shakespeare's Pronunciation.
67. The Importance of Sound-changes in the Early Modern English Period.
68. The Great Vowel Shift. Weakening of Unaccented Vowels in Early Modern English.
69. Grammatical Features of Early Modern English. The Noun. The Adjective.
70. Grammatical Features of Early Modern English. The Pronoun. The Verb.
71. Grammatical Features of Early Modern English. Usage and Idiom.
72. General Characteristics of the Early Modern English Period.
73. The Impact of the Seventeenth Century on English
74. The Desire to "Fix" the Language in the Early Modern English Period.
75. An English Academy in the Early Modern English Period.
76. The Early Modern English Period. Swift's Proposal, 1712.
77. The Early Modern English Period. Objection to an Academy.
78. The Early Modern English Period. Johnson's Dictionary.
79. The Eighteenth-century English Grammarians and Rhetoricians.
80. The Early Modern English Period. The Aims of the Grammarians.
81. The Early Modern English Period. The Beginnings of Prescriptive Grammar.
82. The Early Modern English Period. Weakness of the Early Grammarians.
83. The Early Modern English Period. Attempts to Reform the Vocabulary.
84. The Early Modern English Period. Objection to Foreign Borrowings.
85. The Expansion of the British Empire. Some Effects of Expansion on the Language.

86. Development of Progressive Verb Forms in Early Modern English. The Progressive Passive.
87. Language as a Mirror of Progress in the Late Modern English Period.
88. Late Modern English. Sources of the New Words: Borrowings. Self-explaining Compounds. Compounds Formed from Greek and Latin Elements. Prefixes and Suffixes. Common Words from Proper Names. Old Words with New Meanings. The Influence of Journalism. Changes of Meaning. Slang. Cultural Levels and Functional Varieties. The Standard Speech.
89. Late Modern English. Dialects.
90. Late Modern English. English World-Wide. Spelling Reform. Gender Issues and Linguistic Change. The Oxford English Dictionary. Grammatical Tendencies. Verb-adverb Combinations.
91. English World-Wide. Australia. New Zealand. South Africa. West and East Africa. South Asia. The Caribbean. Canada. Pidgins and Creoles.
92. The English Language in America. The Settlement of America.
93. Uniformity of American English. Archaic Features in American English.
94. Early Changes in the American English Vocabulary.
95. The English Language in America. National Consciousness.
96. Noah Webster and an American Language. Webster's Influence on American Spelling and Pronunciation. American English Pronunciation.
97. The American Dialects. Eastern New England. Upper North. Lower North. Upper South. Lower South. General American. African American Vernacular English. Hispanic American English.
98. The Controversy over Americanisms. American English. The Purist Attitude.
99. Present Differentiation of American English Vocabulary. American Words in General English.
100. Scientific Interest in American English. American English and World English.

7. Підсумковий контроль

Перелік питань для підготовки до екзамену:

1. The periods in the history of English. The languages in England before English.
2. Romanization of the British Island. Anglo-Saxon civilization.
3. The dialects of Old English. The names "England" and "English."
4. Borrowing and influence of Romans (Latin).
5. Borrowing and influence of Celts (Celtic).
6. Borrowing and influence of Danes (Scandinavian).
7. Runic alphabet. Old English alphabet.
8. Spelling and pronunciation in Old English.
9. The Old English lexicon.
10. The Old English grammar: the noun, the adjective.
11. The Old English grammar: the definite article, the pronoun, the verb.
12. Old English simple vowels and diphthongs.
13. Old English consonants, accentuation and word order.
14. Old English manuscripts. Bede's Ecclesiastical History.
15. Beowulf – heroic poem.

- 16.Periods of the Middle English language. Norman Conquest.
- 17.French influence on Middle English: new word formation (compounding, affixation).
- 18.Middle English after the Normans. Resurgence of English.
- 19.Dialects of Middle English.
- 20.Middle English sounds: spelling and pronunciation.
- 21.Middle English morphology.
- 22.Middle English syntax.
- 23.The Middle English corpus.
- 24.Chaucer's poetic and narrative achievements.
- 25.Great Vowel Shift.
- 26.The English Renaissance.
- 27.Printing press and standardization.
- 28.The Bible: the first editions.
- 29.Dictionaries and grammars in the Middle English.
- 30.Early Modern English: nouns, adjectives, pronouns.
- 31.Early Modern English: verbs, prepositions.
- 32.Early Modern English syntax: verb phrases, word order.
- 33.Early Modern English lexicon and semantics.
- 34.Early Modern English dialects.
- 35.Early Modern English punctuation.
- 36.Stress shifts in Early Modern English.
- 37.Academy issues: the search for stability in the Early Modern English period.
- 38.The scientific approach in the Early Modern English period.
- 39.The first synonym dictionary: "A Table Alphabetical".
- 40.William Shakespeare: drama, poetry, sense.
- 41.William Shakespeare: pronunciation, lexicon, grammar.
- 42.The transition from Early Modern English to Late Modern English.
- 43.Dictionaries in the 18th century: Samuel Johnson's dictionary.
- 44.The rise of prescriptive grammar.
- 45.Changes in Standard English.
- 46.Development of progressive verb forms.
- 47.The English language of science in the 18th century.
- 48.The origin of the Oxford English Dictionary.
- 49.19th century English language developments.
- 50.English in the 20th century.
- 51.The English language in the present day.
- 52.The Settlement of America.
- 53.Archaic features in American English.
- 54.Changes in the American English vocabulary.
- 55.Noah Webster and an American language.
- 56.American English of today.
- 57."Patois" and African-American English (Black English vernacular).
- 58.Colonialism and the British Empire.
- 59.English in Canada, Australia, and New Zealand.

60.English in Africa, Asia and in the South Pacific Islands.

8. Система оцінювання роботи студентів з дисципліни.

Вся робота за семестр оцінюється у 100 балів. За кількістю набраних балів визначається групова рейтингова оцінка з дисципліни за семестр і звичайна оцінка, що проставляється у залікову книжку. 40 балів студент отримує при відмінному складанні екзамену, 50 балів при відмінній підготовці до семінарських занять та максимально 10 балів – за презентацію доповіді.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

Картка інформаційного забезпечення дисципліни

№ п/п	Бібліографічний опис джерела	Місце знаходження (основні бібліотеки міста та ін.)			
		ЧНУ ім.П.Могили	Обласна наукова бібліотека ім.О.Гмир'ява	Міська центральна бібліотека ім. М.Кропивницького	Інтернет, внутрішня мережа (адреса)
1. Основні джерела					
1	Аракин В.Д. История английского языка. – 5-е изд. – М.: Просвещение, 2015. – 254с.	+	+	+	-
2	Верба Л.Г. Історія англійської мови. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 296 с.	-	+	+	-

3	Иванова И.П., Чахоян Л.П., Беляева Т.М. История английского языка. – СПб, 1999. – 510 с.	-	+	+	-
4	Костюченко Ю.П. Історія англійської мови. – Київ: Радянська школа, 1963. – 422 с.	-	+	+	-
5	Vaugh A., Cable Th. A History of the English Language. – L: Routledge and Kegan Paul, 2008. – 438 p.	-	+	+	-
6	Rastorgueva T.A. A History of English. – М.: Vysshaja Shkola, 1983. – 347 p.	-	+	+	-
2. Додаткові джерела					
1	Смирницкий А.И. Лекции по истории английского языка (средний и новый период). – 2-е изд. – М.: Добросвет, 2008. – 318с.	-	-	+	-
2	Смирницкий А.И. Хрестоматия по истории английского языка с VII по XVII вв. (с грамматическими таблицами историческим и этимологическим словарем) – М.: МГУ им. М.В.Ломоносова, 1998. – 283с.	-	-	+	-
3	A short grammar of middle English. Part one. – Warsaw, 2010. – 138p.	-	+	-	-
4	Christal, David. The Cambridge Encyclopedia of the English language. – Cambridge University press, 2015. – 500p.	-	+	-	-
5	Christal, David. The English language. – London: Penguin book, 1990. – 288p.	-	+	-	-
6	Ilyish B.A. History of the English Language. – L, Prosvesheniye, 1973. – 367p.	-	+	-	-
7	The story of English/ R.Mc Crum, W.Cram. – London: BBC books, 2012. – 468p.	-	+	-	-

10. Словник дисципліни

Adjective – a word that describes a person or thing.

Article – the words *a*, *an* and *the*.

Bible – the holy book of the Christian religion.

Chat room – a place on the Internet where you can communicate with other people.

Conquest – the act of taking control of a country by force.

Education – a process of learning and reading to improve knowledge.

Flower (v) – to develop and become successful.

Gender – a way of putting words into groups: masculine, feminine, and neuter.

Object – the part of a sentence that shows the person or thing affected by the verb.

Official – a person in a position of authority; chosen or agreed by such a person.

Online – connected to the Internet.

Ordinary – not unusual or different.

Organization – a group of people who work together to do something.

Parliament – the group of people chosen to make and change the laws of a country.

Personal pronoun – the words I, me, you, he, him etc.

Plural – the form of a noun or verb that refers to more than one thing.

Poem – a piece of writing where words are chosen for their sound and arranged in lines, expressing something imaginatively.

Poet – a person who writes poems.

Poetry – poems in general.

Print – to put words onto paper using a machine in order to make books.

Pronounce – to make the sound of a word or letter in a particular way; (n) pronunciation.

Region – one part of a country.

Replace – to take the place of.

Rhyme – the use of words that end with the same sound in a poem.

Technology – the use of scientific knowledge, to build and make things; (adj) technological.

Tense – a verb form that shows the time of something happening, either in the past, present, or future.

Translate – to express the meaning of something in a different language; (n) translation.

Verb – a word that expresses an action or state (e.g. walk, be)

Vocabulary – all the words in a language.

Vowel – the letters *a, e, i, o,* and *u,* and the sounds that they represent.

Website – a place on the Internet where you can find out information about something.